

וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר לִיָּה וְכָל הָאֵי יָדַעְתָּ (וְהִיד) וְאֵת מִשְׁתַּדֵּל בְּסַחֲוֹרְתָא וּמִנַּח חַיֵּי עֲלֵמָא. אָמַר לִיָּה דִּהּוּה דְחִיקָא לִי שְׁעָתָא, וְאֵית לִי תַרְיַן בְּנִין וְקָיִימִין כָּל יוֹמָא בְּבֵי רַב וְאַנָּא אֲשַׁתְּדַלְנָא עַל מְזוּנֵייהוּ וְלִמֵּיהֶב לִזְוִן אַגְרָ לְמִוְרֵייהוּ בְּגִין דִּישְׁתַּדְלוּן בְּאוּרֵייתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (מלכים א ב) וּשְׁלֹמֹה יָשָׁב עַל כִּסֵּא דְיֹד אָבִיו וַתִּפּוֹן מִלְכוּתוֹ מְאֹד. מָאֵי שְׁבַחָא דָא. אֲלָא דְאַתְקִין אַבְן שְׁתֵּיָה וְשׁוּי עֲלֵהּ קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים וּכְדִין וַתִּפּוֹן מִלְכוּתוֹ מְאֹד. וּכְתִיב, (בראשית ט) וּרְאִיתִיָּה לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם. דִּהָא קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא תִּיאֻבְתָּא דִּילִיָּה בְּהַ תְּדִיר, וּמֵאֵן דִּלָּא אֲתַחְזִי בְּהַ לָּא אַעִיל קָמֵי מְאִרִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב וּרְאִיתִיָּה לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם.

וּרְאִיתִיָּה. מָאֵי וּרְאִיתִיָּה, רַזָּא הוּא כְּמָה דְאַתְ אָמַר (יחזקאל ט) וְהִתְוִיַתְתָּ תִּיּוֹ עַל מִצְחֹת וָגו'. לְאַתְחַזְּאָה עֲלֵייהוּ. וְאִיכָּא דְאָמְרֵי דָא רְשִׁימוֹ דְאַתְ קִדִּישָׁא דִּי בְּבִשְׂרָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְדָאֵי כִלָּא הוּא. (ר"א ה"ב) אָבֵל הָאֵי קָשָׁת דְאַתְחַזִּי בְּעֲלֵמָא בְּרַזָּא עֲלָאָה קָיִימָא. וְכַד יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא זְמִינָא הָאֵי קָשָׁת לְאַתְקִישְׂטָא בְּגוּוֹנֵי כְּכֵלָה דָּא דְמִתְקִשְׂטָא לְבַעֲלָהּ. אָמַר לִיָּה הֵהוּא יוֹדָאֵי כֶּךָ אָמַר לִי אָבָא כַּד הָוָה מִסְתַּלַּק מִעֲלֵמָא (אמר ל) לָא תַצְפִּי לְרַגְלֵי דְמְשִׁיחָא עַד דִּיתְחַזִּי הָאֵי קָשָׁת בְּעֲלֵמָא (ר"א ל"ג בענינא) מִתְקִישְׂטָא בְּגוּוֹנֵי נְהִירִין וְיִתְנַהִיר לְעֲלֵמָא. וּכְדִין צְפִי לִיָּה לְמְשִׁיחַ.

מִנְלָן, דְכְּתִיב וּרְאִיתִיָּה לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְהִשְׁתָּא דְאַתְחַזִּיא בְּגוּוֹנֵין חֲשׁוּכִין מִתְחַזִּיא לְדוּכְרָנָא (וְהִיא לְזָכוֹר) דִּלָּא יִיתִי מְבוּל. אָבֵל בְּהֵיא זְמַנָּא אֲתַחְזִיא בְּגוּוֹנֵין נְהִירִין

בְּאֵי רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוֹ. אָמַר לוֹ, וְכָל זֶה יָדַעְתָּ, וְאִיךְ אַתָּה עוֹסֵק בְּסַחֲוֹרָה וּמְנִיחַ חַיֵּי עוֹלָם?! אָמַר לוֹ, שְׁדַחֲוָקָה הֵיִתָּה לִי הַשְׁעָה, וְיֵישׁ לִי שְׁנֵי בְּנִים, וְעוֹמְדִים כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַרְבִּי, וְאֲנִי מִשְׁתַּדֵּל בְּמְזוּנָם וְלִתְתָּ לָהֶם שְׂכָר לְמִוְרָם כְּדִי שְׁיַעֲסִקוּ בְּתוֹרָה.

פְּתַח וְאָמַר, (מלכים א-ב) וּשְׁלֹמֹה יָשָׁב עַל כִּסֵּא דְיֹד אָבִיו וַתִּפּוֹן מִלְכוּתוֹ מְאֹד. מָה הוּא הַשְּׁבַח הַזֶּה? אֲלָא שְׁהִתְקִין אַבְן שְׁתֵּיָה וְשָׁם עֲלֵיָה קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים, וְאִזּוֹ וַתִּפּוֹן מִלְכוּתוֹ מְאֹד. וּכְתוּב (בראשית ט) וּרְאִיתִיָּה לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם. שְׁתֵּיָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲשָׁקוֹ בְּהַ תְּמִיד, וּמִי שְׁלָא נְרָאָה עֲמָה, לָא נִכְנַס לְפָנֵי רַבּוּנּוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב וּרְאִיתִיָּה לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם. וּרְאִיתִיָּה, מָה זֶה וּרְאִיתִיָּה? סוּד הוּא, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יחזקאל ט) וְהִתְוִיַתְתָּ תִּיּוֹ עַל מִצְחֹת וָגו', לְהִרְאוֹת עֲלֵיהֶם. וְיֵישׁ אוּמְרִים, זֶה רִשְׁמֵי הָאוֹת הַקְּדוּשׁ שְׁבַבְשָׁר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדָאֵי הַכֵּל הוּא. [קד] אָבֵל קָשָׁת זֹו שְׁנֵאֲרֵית בְּעוֹלָם עוֹמְדָת בְּסוּד עֲלִיּוֹן, וּכְשִׁינְצָאוּ יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת, עֲתִידָה קָשָׁת זֹו לְהִתְקַשֵּׁט בְּגוּוֹנִים כְּכֵלָה הַזֶּה שְׁמִתְקַשֵּׁט לְבַעֲלָהּ. אָמַר לוֹ אוֹתוֹ יְהוּדִי, כֶּךָ אָמַר לִי אָבָא, כְּשֵׁהִיָּה מִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם, [אמר ל] אֵל תַּצְפֵּה לְרַגְלֵי מְשִׁיחַ עַד שְׁתַּרְאָה קָשָׁת זֹו בְּעוֹלָם [בענין] מִקְשֵׁט בְּגוּוֹנִים מְאִירִים וְיֹוֹאֵר לְעוֹלָם, וְאִזּוֹ צְפֵה לְמְשִׁיחַ.

מִנְלָן לָנוּ? שְׁכַתוּב וּרְאִיתִיָּה לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְכַעַת שְׁנֵאֲרֵית בְּגוּוֹנִים חֲשׁוּכִים, נְרָאִית לְזָכוֹר [וְהִיא לְזָכוֹר] שְׁלָא יָבֵא מְבוּל. אָבֵל בְּאוֹתוֹ זְמַן נְרָאִית בְּגוּוֹנִים מְאִירִים וּמִקְשֵׁט בְּתַקוּן כְּמוֹ כְּכֵלָה שְׁמִתְקַשֵּׁט לְבַעֲלָהּ, וְאִזּוֹ

וּמִתְקַשְׁטָא בְתַקוּנָא כְּכֵלָה דְּמִתְקַשְׁטָא
 לְבַעֲלָהּ וְכַדִּין לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם וַיְדַפֵּר קִדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא לְהַאי בְרִית דְּאִיהוּ בְּגִלוּתָא וַיְקִים
 לָהּ מַעְפְּרָא הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (הושע א) וּבִקְשׁוּ
 אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מֶלֶכָם. וְכְתִיב, (ירמיה
 ל) וְעַבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מֶלֶכָם
 אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם, אֲשֶׁר אָקִים מַעְפְּרָא כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (עמוס ט) אָקִים אֶת סִפְתַּי דָּוִד
 הַנּוֹפֵלִת. וְעַל דָּא וְרֵאִיתִיהּ לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם
 וְלֵאקְמָא לָהּ מַעְפְּרָא.

וְאָמַר הָכִי אָבָא דְּבַגִּין כְּפֵי אֲדַפְרֵי בְּאוֹרֵייתָא
 פּוֹרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל וְדְכּוֹרְנָא דִּילָהּ.
 וְדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתִּי
 מֵעֵבֹר מִי נַח עוֹד עַל הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁפַּעְתִּי
 מִקְצוֹף עֲלֶיךָ וּמִגְעֵר כְּךָ: (דף עב ע"ב)

וַיְהִי בְּנֵי נַח הַיּוֹצֵאִים מִן הַתְּבָה. רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר פִּינּוֹן דְּכְתִיב וַיְהִי בְּנֵי נַח.
 אֲמַאי אָמַר הַיּוֹצֵאִים מִן הַתְּבָה. וְכִי בְּנִין
 אַחֲרָנִין הָיוּ לִיהּ דְּלֵא נִפְקִי מִן תִּיבּוּתָא. אָמַר
 לִיהּ רַבִּי אָבָא אִין. דְּהָא לְבַתֵּר אוֹלִידוּ בְּנוֹי
 בְּנִין. דְּכְתִיב אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת שֵׁם וְגו'. וְאֲנוּן
 לֹא נִפְקִי מִגּוֹ תִיבּוּתָא. וּבַגִּין כְּפֵי כְּתִיב
 הַיּוֹצֵאִים מִן הַתְּבָה שֵׁם וְחָם וַיָּפֶת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר אֵילּוּ הוּינָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא
 כַּד יְהִיב קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא סְפָרָא
 דְּחַנוּף בְּעֵלְמָא וְסְפָרָא דְּאָדָם, אַתְקִיפְנָא דְּלֵא
 יִשְׁתַּפְּחוּן בֵּין בִּינֵי אַנְשָׁא, בַּגִּין דְּלֵא חֵיִישׁוּ
 כָּל חֲכָמָאן לֹא סְתַפְּלָא בְּהוּ וְטַעֲן בְּמַלְיָן
 אַחֲרָנִין לְאַפְקָא מְרִישׁוּ עֲלָאָה לְרִישׁוּ אַחֲרָא.
 וְהִשְׁתָּא הָא חֲכִימֵי עֲלָמָא יַדְעִין מַלְיָן
 וְסַתְּמִין לוֹן וּמִתְתַּקְּפִי בְּפוֹלְחָנָא דְּמַאֲרִיהוּן.
 וְהָא קָרָא אֲשַׁפְּחָנָא בְּרָזָא דְּרִזִּין. (תוספתא)

לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם, וַיִּזְכֹּר הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת שֶׁהִיא
 בְּגִלוּת וַיְקִימָהּ מִהַעֲפָר. זֶהוּ
 שְׂכָתוּב (הושע א) וּבִקְשׁוּ אֶת ה'
 אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מֶלֶכָם. וְכְתוּב
 (ירמיה ל) וְעַבְדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת
 דָּוִד מֶלֶכָם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. אֲשֶׁר
 אָקִים מַעְפְּרָא. כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (עמוס ט)
 אָקִים אֶת סִפְתַּי דָּוִד הַנּוֹפֵלִת. וְעַל
 זֶה וְרֵאִיתִיהּ לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם
 וְלֵאקְמָהּ מִהַעֲפָר.

וְאָמַר כְּפֵי אָבָא, שְׁמֵשׁוּם כְּפֵי נִזְכְּרָה
 בְּתוֹרָה גְּאֵלִת יִשְׂרָאֵל וְזִכְרוּנָהּ.
 וְזֶהוּ שְׂכָתוּב (ישעיה נד) אֲשֶׁר
 נִשְׁפַּעְתִּי מֵעֵבֹר מִי נַח עוֹד עַל
 הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁפַּעְתִּי מִקְצוֹף עֲלֶיךָ
 וּמִגְעֵר כְּךָ.

וַיְהִי בְּנֵי נַח הַיּוֹצֵאִים מִן הַתְּבָה.
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, פִּינּוֹן שְׂכָתוּב
 וַיְהִי בְּנֵי נַח, לְמָה אָמַר הַיּוֹצֵאִים
 מִן הַתְּבָה? וְכִי בְּנִים אַחֲרִים הָיוּ
 לוֹ שְׁלֹא יֵצְאוּ מִהַתְּבָה? אָמַר לוֹ
 רַבִּי אָבָא, כֵּן, שְׁחֵרֵי אַחַר כְּפֵי
 הוֹלִידוּ בְּנוֹי בְּנִים, שְׂכָתוּב אֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת שֵׁם וְגו', וְהֵם לֹא יֵצְאוּ
 מִהַתְּבָה. וְלִכְּן כְּתוּב הַיּוֹצֵאִים מִן
 הַתְּבָה שֵׁם וְחָם וַיָּפֶת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵילּוּ הַיּוֹצֵאִים מִן הַתְּבָה
 בְּעוֹלָם כְּשֶׁנִּתְּנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 סְפָרוֹ שֶׁל חַנוּף בְּעוֹלָם וְסְפָרוֹ שֶׁל
 אָדָם, הַיּוֹצֵאִים מִתְּחִלָּה שְׁלֹא יִמְצְאוּ
 בֵּין הָאֲנָשִׁים, כִּי לֹא חֲשָׁשׁוּ כָּל
 הַחֲכָמִים לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם וְטַעֲנוּ
 בְּדַבְּרֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם לְהוֹצִיא מְרִישׁוֹת
 עֲלֵינָהּ לְרִישׁוֹת אַחֲרֵיהֶם, וְכַעַת הִנֵּה
 חֲכָמֵי הָעוֹלָם יוֹדְעִים דְּבָרִים
 וּמְסַתְּרִים אוֹתָם וּמִתְחַזְּקִים
 בְּעִבּוּדֵי רְבוּנָם.

וּפְסוּק זֶה מְצֵאתִי בְּסוּד הַסּוּדוֹת
 [תוספתא], שְׁכָתוּב עוֹרֵר חֲדוֹת כָּל
 הַחֲדוֹת הַטְּמִיר הַנְּסִתָּר, זְקָן
 הַזְּקִנִּים מֵאִיר מִמֶּנּוּ אוֹר דְּקִיק.

דְּכַד אַתְעַר חֲדוּה דְּכָל חֲדוּן טְמִירָא סְתִימָא סְבִתִּין אַנְהִיר

חֲדוֹת כָּל הַחֲדוֹת מֵאִיר לְיָמִין
בְּשֵׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן, וּמֵאִיר
לְשִׁמְאֵל בְּחֲדוֹת הַיָּיִן הַטּוֹב,
מֵאִיר לְאַמְצַע בְּחֲדוֹה [של הארנמן]
שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים. רוּחַ מִתְעוֹרֶרֶת
וְרוּחַ עוֹלָה וְנִתֵּן בְּרוּחַ.

דְּבָקִים זֶה בְּזֶה. שְׁלֹשׁ נִכְנָסִים
לְשֹׁלֵשׁ. מִתּוֹךְ שְׁלֹשׁ יוֹצֵאת בְּרִית
אֶחָת שְׁדָבְקָה בְּבְרִית. עוֹבְרֵת
הַרוּחַ הַעוֹלָה וּמִתְעַבֶּרֶת מִמֶּנּוּ.
כְּשֶׁנִּתְּנָה בְּשְׁנֵי צְדָדִים, נִדְבָקִים
רוּחַ בְּרוּחַ, וּמִתְעַבְּרוֹת מִשְׁלֹשָׁה
כְּנִים. וְנַח וְתָבָה יֵצְאוּ מֵהֶם
שְׁלֹשָׁה, כְּמוֹ שְׁלֹשֶׁת הָעֲלִיּוֹנִים,
וְאַלֶּה הֵם שִׁיֵּצְאוּ מִתּוֹךְ הַתָּבָה -
שֵׁם וְחַם וְיִפֶּת. שֵׁם שְׁבַצַד יָמִין,
חַם שְׁבַצַד שְׂמָאל, יִפֶּת אֲרָגְמָן
שְׂכוּלָל אוֹתָם.

וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן, זִמְמַת הַזֶּהָב
תַּחַת סִיגִים. הַתְּעוֹרְרוֹת רוּחַ
הַטְּמָאָה שֶׁל נַחֵשׁ הַקְּדָמוֹנִי. וְלִכְן
רָשָׁם וְאָמַר, וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן.
שֶׁהֵבִיא קְלָלוֹת עַל הָעוֹלָם. אוֹתוֹ
כְּנַעַן שֶׁהִתְקַלֵּל, אוֹתוֹ כְּנַעַן
שֶׁהִחֲשִׁיף פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת.

וְרַבֵּן [פְּלֹס] לֹא יֵצֵא מִכָּלֵל כְּלָם,
אֲלֵא זֶה שֶׁכְּתוּב וְחַם הוּא אָבִי
כְנַעַן, אוֹתוֹ שֶׁהִחֲשִׁיף אֶת
הָעוֹלָם, וְלֹא כְּתוּב בְּכָלֵל זֶה וְשֵׁם
הוּא אָבִי כְּנַעַן אוֹ יִפֶּת הוּא אָבִי כְּנַעַן,
אֲלֵא מִיֵּד קִפְץ וְאָמַר וְחַם הוּא
אָבִי כְנַעַן. וְדַאי.

וְעַל זֶה, כְּשֶׁבֵּא אֲבִרְהָם, מֶה
כְּתוּב? (בראשית יב) וַיַּעֲבֹר אֲבִרְהָם
בְּאַרְצָה. שְׁעֵדִין לֹא הָיָה קִיּוּם שֶׁל
הָאֲבוֹת וְלֹא בָּאוּ זֵרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָם שִׁיֵּצֵא הַשֵּׁם הַזֶּה וַיִּכְנָס
שֵׁם עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ. כְּשֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל
צַדִּיקִים, נִקְרָאָה הָאֲרֶז עַל הַשֵּׁם
הַזֶּה - אֲרֶז יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁלֵּא זָכוּ,
נִקְרָאָה הָאֲרֶז עַל שֵׁם אַחֵר - אֲרֶז
כְּנַעַן.

וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ט) וַיֹּאמֶר אֲרוּר
כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו.

מִנִּיהַ נְהִירוֹ דְקִיק. חֲדוֹה דְכָל חֲדוֹן נְהִיר
לְיָמִינָא בְּמִשְׁחָ רְבוּת עֲלָאָה. וְנְהִיר לְשִׁמְאֵל
בְּחֲדוֹוה דְחִמְרָא טַב, נְהִיר לְאַמְצַעִיתָא
בְּחֲדוֹוה (ד"א דְאַרְגוּמָא) דְתַרִּין סְטְרִין. רוּחַ אֲתַעַר
וְרוּחַ סְלָקָא וְאַתִּיּהִיב בְּרוּחָא.

דְּבָקָן דָּא בְּדָא. תְּלַת עֲאֲלִין בְּתַלַּת. מְגוּ תְּלַת
נְפָקָא חַד בְּרִית דְּדְבָקָא בְּבְרִית.
אַתְעַבְּרַת רוּחַ דְּסְלָקָא, מִתְעַבְּרַת מִנִּיהַ. כַּד
אַתִּיּהִיבַת בְּתַרִּין סְטְרִין אֲתַדְבָּקוּ רוּחָא
בְּרוּחָא (דף עג ע"א) וּמִתְעַבְּרִין מִתְּלַת בְּנִין. וְנַח
וְתִיבָה נְפָקוּ מִנִּיהוּ תְּלַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְתַלְתָּא
עֲלֵאִין, וְאַלִּין אַנּוּן דְנִפְקוּ מְגוּ תִיבּוּתָא שֵׁם
וְחַם וְיִפֶּת. שֵׁם דְּבִסְטֵר יָמִינָא, חַם דְּבִסְטֵר
שְׂמָאֵלָא. יִפֶּת אֲרָגוּוֹנָא דְכָלִּיל לוּן.

וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן. זוֹהֵמָא דְדִהֵבָא תַּחוּת
קְסִטִּיפִין. אֲתַעַרְוּתָא דְרוּחָא מְסִאָבָא
דְנַחֵשׁ קְדָמָאָה. וּבְגִין כֵּן רָשִׁים וְאָמַר, וְחַם
הוּא אָבִי כְנַעַן. דְּאִיִּתִּי לְוֹטִין עַל עֲלָמָא.
הֵהוּא כְנַעַן דְּאַתְלִטְיָא. הֵהוּא כְנַעַן דְּאַחֲשִׁיף
אַנְפִּי בְרִיּוּן.

וּבְגִין כֵּן (בלהו) לֹא נִפְיָק מְגוּ פְּלָלָא דְכָלְהוּ
אֲלֵא דָּא דְכְּתִיב וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן.
הֵהוּא דְאַחֲשִׁיף עֲלָמָא, וְלֹא כְּתִיב בְּכָלֵלָא דָּא
וְשֵׁם הוּא אָבִי כְּנַעַן אוֹ יִפֶּת הוּא אָבִי כְּנַעַן, אֲלֵא
מִיֵּד קִפְץ וְאָמַר וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן. וְדַאי.

וְעַל דָּא כַּד אָתָּא אֲבִרְהָם מֶה כְּתִיב (בראשית יב)
וַיַּעֲבֹר אֲבִרְהָם בְּאַרְצָה. דְּעַד לֹא הָוּה
קִיּוּמָא דְאַבְהָן וְלֹא אָתוּ זֵרַע דְּיִשְׂרָאֵל
בְּעֲלָמָא, דִּיפּוּק שְׂמָא דָּא וַיִּיעוּל שְׂמָא עֲלָאָה
קְדִישָׁא. כַּד הוּוּ זְכָאִין יִשְׂרָאֵל אֲקָרִי אֲרַעָא
עַל שְׂמָא דָּא אֲרֶז יִשְׂרָאֵל. כַּד לֹא זָכוּ אֲקָרִי
אֲרַעָא עַל שְׂמָא אַחֲרָא, אֲרֶז כְּנַעַן.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ט) וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעַן

עבד עבדים יהיה לאחיו. דאיהו אייתי לווטין על עלמא. ובנחש מה פתיב, (בראשית ג) ארוור אתה מפל הבהמה. היינו דכתיב עבד עבדים. ועל דא כתיב שם חם ויפת. תלת אלין בני נח היוצאים מן התיבה כדקאמרינן:

שרשה אלה בני נח. קיומא דכל עלמא, קיומא דרזא עלאה. ומאלה נפצה כל הארץ. היינו רזא (דא) דתלת גוונים עלאין. דכד ההוא נהר דנגיד ונפיק אשקי לגנתא בחילא דתלת אלין עלאין. ומתמן אתפרשן גוונים דלתתא כל חד וחד פליל בחריה, לאחזאה דיקרא דקדשא בריה הוא אתפשט לעילא ותתא, ואיהו חד בעלאי ותתאי.

אמר רבי אלעזר תלת גוונים אלין בכל אנון דאתיין מסטר דקדושה, ומחיוזו דתלת גוונים אלין מתפרשן לכול אנון דאתיין מסטרא דרוחא אחרא. וכד תסתפל ברזא דדרגין תשפח היך מתפרשן גוונים לכול אנון סטרין עד דעילין לתתא ברזא דאנון שבעה ועשרין צנורין (סמרי) דדשי דחפין לתהומי.

וברא ידיעא לחכימין עליונים. זפאה חולקהון דצדיקניא דקדשא בריה הוא אתרעי ביקריהון וגלי לון סתרין עלאין דחכמתא, עליהו כתיב, (תהלים כה) סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם.

פתח רבי אלעזר ואמר (ישעיה כה) יי אלהי אתה ארוממך אודה שמך פי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן. פמה אית לון לבני נשא לאסתפל לא ביקרא דקדשא בריה הוא ולשבחא ליקריה. בגין דכל מאן

שהוא הביא קלות על העולם. ובנחש מה פתוב? (שם ג) ארוור אתה מפל הבהמה, היינו מה שפתוב עבד עבדים. ועל זה פתוב שם חם ויפת. שלשת אלה בני נח היוצאים מן התיבה, כמו שאמרנו.

שרשה אלה בני נח, הקיום של כל העולם, הקיום של סוד עליון. ומאלה נפצה כל הארץ, היינו סוד [ה] של שלשת הגוונים העליונים. שפשוטו נהר ששופע ויוצא, משקה את הגן בכח של שלשת העליונים הללו. ומשם נפרדים הגוונים שלמטה כל אחד ואחד כלול בחברו, להראות שפבוד הקדוש ברוך הוא התפשט למעלה ולמטה, והוא אחד אחד בעליונים ובתחתונים.

אמר רבי אלעזר, שלשת הגוונים הללו בכל אותם שבאים מצד הקדשה, וממראה של שלשת גוונים אלו נפרדים לכול אותם שבאים מצד הרוח האחרת, וכשתסתפל בסוד הדרגות תמצא איך נפרדים הגוונים לכול אותם הצדדים, עד שנכנסים למטה בסוד של אותם עשרים ושבעה הצנורות, [הצדדים] של הדלתות שמכסים את התהומות.

והב"ר ידוע לחכמים עליונים. אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם וגלה להם סתרי חכמה עליונים, עליהם פתוב (תהלים כה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה כה) ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך פי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן. פמה יש לבני אדם להסתפל בכבוד הקדוש ברוך הוא ולשבח לכבודו, משום שכל